

VÅGA VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

Pysslingen

**Förskolan Smörblomman
Nacka kommun**

Inger Dobson, Ekerö kommun
Marina Wahlund, Sollentuna kommun
Vecka 6 2016

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	6
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	10
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	17
<i>Förskolechefens ansvar</i>	20
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	23
REFERENSER	23

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Smörblomman
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Fristående Pysslingen Förskolor och Skolor AB
Antal avdelningar.	4
Ev. profil på förskolan.	-

Statistik

Antal barn:	80
Antal pedagoger i barngrupp	15
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	6
Antal legitimerade förskollärare.	9

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Det finns ett ledningsteam bestående av förskolechef, biträdande förskolechef, utvecklingschef och intendent. På förskolan finns en platsansvarig som arbetar utifrån delegation från ledningsteamet. Det finns en lärandegrupp bestående av avdelningsansvariga som möts en gång i veckan. Någon ur ledningsteamet är med under dessa möten utifrån behov.
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	Förskolechef 20 % Biträdande förskolechef 20 % Utvecklingschef 20 % Intendent 10 %

OBSERVATIONENS METOD

Två observatörer besöker förskolan under fyra dagar.

Före och under observationen läser vi i förskolans styrkort och på förskolans hemsida.

Vi besöker förskolans samtliga avdelningar.

Vi observerar flera av förskolornas aktiviteter såsom rutinsituationer, samlingar, aktiviteter och utevistelse.

Vi intervjuar ledningsteamets förskolechef, biträdande förskolechef och utvecklingschef under vår första dag och samtalar med utvecklingschefen andra dagen. Vi har dessutom ett avslutande samtal med biträdande förskolechef och utvecklingschef sista observationsdagen.

Vi intervjuar fyra förskollärare med avdelningsansvar.

Vi medverkar vid ett avdelnings/reflektionsmöte.

Vi samtalar med flera pedagoger och barn under vårt besök.

Övrig tid reflekterar, diskuterar och skriver vi i rapporten.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Förskolan Smörblomman ligger i ett villaområde i Lännersta, Saltsjö-Boo med närhet till skogsområden och parker. Förskolan tillhör Pysslingen förskolor och skolor AB och är en av fem förskoleenheter inom ett närliggande geografiskt område. En ny organisation inom Pysslingen innebär att dessa fem förskolor har ett gemensamt ledningsteam bestående av förskolechef, biträdande förskolechef, utvecklingschef och intendent. De har olika roller och uppgifter fördelade tidsmässigt i de olika förskolorna. Verksamheten startade 1986 och är en av Pysslingens första förskolor.

Vi möter glada, nyfikna barn och engagerade, kompetenta pedagoger som trivs tillsammans, är stolta över sin förskola och som utmanar barnens alla förmågor. Ett gemensamt aktivt arbete med förskolans värdegrund genomsyrar verksamheten.

Den stimulerande och naturligt varierande utomhusmiljön med berg, skog och kullar samt lekredskap och löst material till fritt skapande bidrar till utveckling och ett lustfyllt lärande.

Ledningsteamet med dess alla kompetenser och den tydliga strukturen av det systematiska kvalitetsarbetet bidrar till förskolans positiva utveckling.

Fler metoder och strategier bör utarbetas för att synliggöra andra kulturer och traditioner i det vardagliga arbetet.

Det systematiska kvalitetsarbetet kan ytterligare utvecklas genom att ge pedagogerna stöd för att prioritera och finna tid för reflektion och analys. Arbetet med barnens lärloggar behöver systematiseras för att ge barn föräldrar och pedagoger större möjligheter att följa barnens individuella utveckling och lärande och för att utveckla verksamheten ytterligare.

Starka sidor

Ett gemensamt aktivt arbete med förskolans värdegrund genomsyrar verksamheten.

Normer och värden

Förskolan har engagerade och kompetenta pedagoger som utmanar barnens alla förmågor.

Normer och värden, Utveckling och lärande, Ansvar och inflytande

Den stimulerande och varierande utomhusmiljön bidrar till ett lustfyllt lärande.

Utveckling och lärande

Ledningsteamet och den tydliga strukturen av det systematiska kvalitetsarbetet bidrar till förskolans positiva utveckling.

Förskolechefens ansvar

Förbättringsområden

Arbetet med barnens lärloggar behöver systematiseras för att ge pedagoger, barn och föräldrar möjlighet att följa barnens individuella lärande och utveckling.

Utveckling och lärande, Förskolechefens ansvar

Metoder och strategier bör utvecklas för att synliggöra andra kulturer och traditioner.

Utveckling och lärande

Det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas genom att ge pedagogerna stöd till att prioritera och finna tid för reflektion och analys.

Förskolechefens ansvar

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Förskolan har en *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* som är väl förankrad hos alla pedagoger på förskolan. I planen finns utvärdering av föregående år samt kartläggningar och planerade åtgärder för innevarande. Pedagogerna använder sig bl.a. av *Husmodellen*, ett verktyg från *Diskrimineringsombudsmannen*, för att upptäcka och förebygga diskriminering och trakasserier. Barnen får berätta, rita och fotografera var de tycker om att vistas på förskolan och föräldrarna informeras och ges möjligheter att påverka arbetet genom förskolerådet. Planen finns tillgänglig på anslagstavlor på respektive avdelning och på förskolans hemsida. Den utvärderas och revideras årligen, berättar både biträdande förskolechef och pedagoger. Pedagoger vi intervjuar bekräftar att detta är ett levande dokument som alla på förskolan är involverade i.

För att alla barn ska leka och bry sig om varandra och att gruppen ska bli sammansvetsad, arbetar alla avdelningar aktivt med flera metoder för att utveckla en förståelse för allas lika värde, berättar pedagoger. De yngsta barnens avdelning arbetar bl.a. med känslkort och att sätta ord på känslor. På de äldre barnens avdelningar arbetar de än mer aktivt med värdegrundsfrågor genom att upprätta *Kompissolar* tillsammans med barnen. Solarna ser vi uppsatta på väggarna. På solens strålar finns text nedskrivna med barnens kommentarer såsom att "man ska vara en bra kompis", "trösta någon som är ledsen", "lyssnar och hjälper till och städar" med mera. Hos de allra äldsta barnen är arbetet ytterligare utvecklat genom deras arbete med *FN:s barnkonvention* om barns rättigheter. Vi tar del av flera dokumentationer där vi läser hur de gruppvis arbetar under flera tillfällen. Arbetet syftar till att konkret öka barnens förståelse om detta. Med utgångspunkt av handdockor får de samtala, reflektera och dokumentera tillsammans.

Vi ser många tillfällen då pedagogerna uppmuntrar barnen att hjälpa varandra och att be varandra om hjälp. Pedagogerna uppmuntrar barnen ofta till samarbete och stöttar då det uppstår konflikter. Vi ser tillfällen när barn hamnar i konflikter och att de då påminner varandra om vad som står i Kompissolen.

De äldsta barnen på förskolan har också upprättat kompiskontrakt där det bl.a. står "Vi är snälla mot varandra" och "Vi leker tillsammans". Kontrakten har tagits fram tillsammans med barnen då de har fått sitta i mindre grupper och pratat om hur man är snäll, hur man leker schyssta lekar och vad det betyder att vara rädd om varandra. Barnen har sedan skrivit under kontrakten genom att "tumma" på det, vilket innebär att de satt sitt tumavtryck på kontraktet. Dokumentet finns åskådligt på väggar och i barnens lärloggar.

På en avdelning berättar en pedagog en saga om en flodhäst som tycker att den är värdelös och inte har ett lika innehållsrikt och spännande liv som de övriga djuren. Flodhästen ger sig iväg från vattenhållet men de andra djuren hämtar tillbaka den och det slutar med att flodhästen är nöjd och tillfreds med att vara just det den är, att alla är olika och duger precis som de är.

Vi ser också exempel på hur förskolan arbetar med normkritiska värderingar. På en samling dramatiserar en pedagog en saga för barnen som handlar om *Guldlock*. I sagan bor Guldlock tillsammans med sina två mammor. När hon går vilse i skogen kommer hon till ett hus där de tre små grisarna bor. Mamman sover i den stora sängen, pappan i den rosa mittemellan och barnet i den minsta o.s.v. Några barn kommenterar att hon bor hos mamma och pappa och att den största sängen är pappans vilket pedagogerna svarar upp på att så är det inte hos Guldlock.

Förskolans kök har precis blivit KRAV-certifierat vilket innebär att de serverar god och näringsriktig mat som tillagas av en stor del ekologiska och KRAV-märkta varor.

Förhållningssätt

Vi läser i förskolans dokument att "Mötet är viktigt för oss som jobbar på förskolan". "I vårt förhållningssätt som medforskande pedagoger skapar vi trygghet och relationer". De flesta pedagoger har arbetat länge på förskolan och säger att de trivs bra tillsammans, det är "högt i tak", "alla vill utvecklas och är fokuserad i arbetet med barnen" och "vi samarbetar över alla avdelningar".

Pedagogerna är närvarande och engagerade i sitt arbete. Vi ser att de bemöter barn, föräldrar och varandra på ett välkomnande sätt. Vi ser också vid flera tillfällen att barnen välkomnar varandra till förskolan. Pedagogerna är ständigt närvarande tillsammans med barnen och vägleder och uppmuntrar dem i deras aktiviteter. Det ser vi bl.a. i leken ute på gården, under rutinsituationer och vid mer planerade aktiviteter. Vi ser också att pedagogerna ofta ber barnen att fråga en kompis om hjälp och att kompisarna gärna hjälper varandra. Vi ser t.ex. ett barn som visar ett annat hur det ska använda en limpistol, hur man sätter på sig skyddshandskar, stoppar in lim och hjälper till att hålla i det som ska limmas tills dess att barnet själv behärskar tekniken.

En pedagog berättar att de använder sig av *aktiv konflikthantering*, vilket innebär att de frågar vad som hänt och låter alla inblandade komma till tals. De avslutar med att fråga barnet hur det känns. Vi hör när en pedagog hjälper några barn som är ledsna och beskyller varandra efter att de cyklat omkull. Pedagogerna frågar alla vad som hänt, låter dem berätta och förklara för varandra tills de är överens.

Vi ser flera tillfällen hos de äldre barnen där pojkar och flickor leker var för sig men också tillfällen där pojkar och flickor leker och samarbetar tillsammans.

Arbetsklimat för barn

Vi uppfattar att det råder lugn och ro på förskolans alla avdelningar. Pedagogerna har utarbetat en miljö som vi ser är inspirerande och med tillgängligt material för barnen.

De barn som kommer tidigt på morgonen äter frukost tillsammans med en pedagog. Därefter går de ut och de flesta barn tas emot på gården. Efter någon timme med lek utomhus går några grupper in för att ha någon form av planerad aktivitet i mindre grupper tillsammans med en pedagog. Barnen delas in i mindre grupper under större delar av dagarna för att skapa ett lugnt arbetsklimat. Vid av- och påklädning får barnen god tid på sig att i lugn och ro utföra detta. Vid måltiderna är barnen uppdelade vid flera bord och ibland i flera rum. Pedagogerna finns med och stöttar.

På förskolans alla avdelningar finns kort uppsatta på alla förskolans pedagoger. Vid planeringar och frånvaro samarbetar alla pedagoger och hjälper till på varandras avdelningar, vilket gör dem välkända för alla barn, berättar pedagogerna. Vi ser att pedagogerna är välkända och att de gärna vid behov ställer upp för varandra

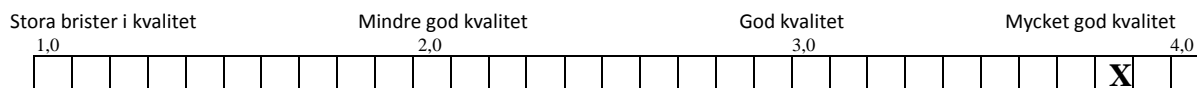
Bedömning i text

Det finns i hög grad en gemensam och förankrad syn på verksamhetens värdegrund bland pedagogerna. De är kompetenta, engagerade och utmanar varje barn efter deras förmågor. Ett aktivt arbete med att utveckla en förståelse för alla människors lika värde genom exempelvis deras arbete med kompisolar, kompiskontrakt och barns rättigheter präglar verksamheten.

Det bedrivs i hög grad ett systematiskt arbete mot diskriminering och kränkande behandling med utgångspunkt från en plan där alla på förskolan är involverade.

Det finns i hög grad ett respektfullt förhållningssätt mellan alla och verksamheten präglas av ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande. Pedagogerna är ständigt närvarande tillsammans med barnen och vägleder och uppmuntrar dem i deras aktiviteter.

Bedömning enligt skala¹

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

Förskolans övergripande mål i ett barnperspektiv är "Genom att tillvarata varje barns lust till lek och lärande vill vi skapa de bästa förutsättningar för utveckling hos alla". Förskolans vision är att "Det är i utmaningen jag växer."

Pedagogerna arbetar, med vägledning av utvecklingschefen, för att ta del av och synliggöra aktuell forskning som stödjer deras arbete tillsammans med barnen i verksamheten. Vi ser att flera dokumentationer är forskningsbaserade och att förskolan också betonar att deras egen beprövade erfarenhet efter många års arbete i förskolan stämmer överens med dessa teorier.

På förskolan finns ingen synlig nedskreven struktur över verksamhetens innehåll veckovis. Vid samtal med pedagoger beskriver de att det finns en tydlig struktur dem emellan och att alla vet vad som ska ske och känner till innehållet i verksamheten. Pedagogernas pedagogiska planeringar finns tillgängliga och synliga i *Unikum*².

Vi läser i dokumentationer att barnen ofta får prova på olika tekniker och arbetssätt. På en avdelning får barnen själva blanda färger för att se vad som händer och på en annan får de prova på att lära sig att använda limpistoler som de använder för att sammanfoga alster av olika material. De får också utmaningar att genom experiment uppleva vad som händer vid olika kemiska processer.

Pedagogerna arbetar aktivt med att stimulera samarbete i många former mellan barnen. En avdelning arbetar med temat *Labyrint*³. De berättar att arbetet har sträckt sig över lång tid då barnen visat stort intresse för detta. En förmiddag bygger sex barn och en pedagog upp en miljö med en "slajmsjö" med små öar av pallar. Barnen får till uppgift att tre och tre, efter ett önskemål av ett barn, med hjälp av en bräda ta sig över sjön utan att ramla i. Barnen samarbetar en lång stund och finner olika metoder för att klara utmaningen.

Vi ser att pedagogerna kontinuerligt använder ett medvetet språk och arbetar med att utöka barnens ordförråd genom att bl. a. använda sig av synonymer. De förtydligar begrepp och sätter ord på det barnen gör. Pedagogerna beskriver också att de arbetar medvetet med berättandet. De låter barnen berätta för varandra om olika saker de varit med om både i liten och i stor grupp. De ger barnen ofta "öppna frågor" såsom "Hur tänkte du..?", "Vad händer om ...?" o.s.v. Vi ser också exempel på det vid samlingar då barnen återberättar vad de gjort med stöd av bild och film.

² Ett webbaserat verktyg för dokumentation och kommunikation

³ Ett barnprogram om en fantasivärld från SVT

Pedagogerna läser ofta böcker för barnen både utomhus och inne på förskolan. De sjunger sånger, gör rim- och ramsor och utför sång- och danslekar. Bokstäver och siffror finns synligt uppsatta för att stimulera och hjälpa barnen i deras skrivutveckling. Några barn som kan läsa hjälper de som inte kan när de spelar spel eller leker lekar.

En pedagog berättar att de yngsta barnen ska få ta med en bild hemifrån som de sedan ska få berätta om på förskolan. Detta är ett projekt som de tidigare arbetat med och som då var utvecklande och populärt hos barnen.

Vi tar del av ett måldokument från de yngre barnens pedagoger där de beskriver "mål - syfte - metod - utveckling framåt". Målet är att alla barn ska få samma språkliga uppmärksamhet och därför "skattar" pedagogerna sig själva för att få syn på sitt förhållningssätt och hur de uppmuntrar kommunikation. De beskriver metoder för arbetet, vad aktuell forskning säger och att de hela tiden får respons från föräldrar som uppmärksammar sina barns språkutveckling.

Några pedagoger använder också teckenkommunikation för att förstärka språket ytterligare.

Pedagogerna arbetar medvetet med matematik och förstärker begrepp och sätter ord på det barnen gör. De använder ett utvecklat språk med korrekta begrepp.

Vi ser olika pedagogiska material som stimulerar barnens matematiska förmåga. Pedagogerna använder sig av matematik i samlingarna då de räknar barnen och mäter staplar som de bygger av barnens namnkort för att se vilken stapel som är högst, den med barnen som är på förskolan eller den med barnen som inte är på förskolan. Vid fruktstunderna delar pedagogerna frukten och samtalar med barnen om hela, halva och fjärdedelar. Barnen bygger och konstruerar med en mängd olika material som påvisar matematiskt tänkande.

På förskolan finns också många dokumentationer som handlar om naturvetenskap och teknik, allt från experimenterande med vatten, bygglek ute och inne, undersökning av sniglar, odlingar, till bakning med jäsdeg.

Under en aktivitet med de yngsta barnen bakar en pedagog med fyra barn. De får mäta, röra, smaka, forma och se degens jäsningsprocess fram till färdiga bröd som intas till mellanmål. Pedagogerna berättar att detta är en återkommande aktivitet som ska utmynna i att barnen med stigande ålder kan baka sitt bröd själva, vilket föregående barngrupper gjort. På väggen finns bilder uppsatta med de ingredienser som förekommer i degen.

De äldre barnen arbetar under hösten med ett *nobelprojekt* som avslutas med en nobellunch. Vi läser att "barnen på ett lekfullt sätt ska lära sig om upptäckter och händelser som är bra för hela världen och alla människor". Under detta projekt görs ett flertal experiment som också dokumenteras på förskolan.

Vi ser att barnen skrapar ner överbliven mat efter lunch i en plastbytta på de flesta avdelningar. Pedagogerna berättar för barnen att det ska bli bränsle av avfallet. De sopsorterar tillsammans på förskolan och går till återvinningsstationen med soporna. De berättar för oss att de har haft en skräpplockarvecka på förskolan och att de arbetar med allemansrätten när de går till skogen. De är noga med att betona att de är gäster i skogen och låser upp när de kommer dit och låser igen när de går därifrån.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Smörblomman har en IKT-grupp och en plan för IKT. I planen finns en intention om flera lärplattor på förskolan för att göra tillgängligheten större. På varje avdelning finns idag två stycken lärplattor och en dator. På förskolan finns också två stycken dataprojektorer. Alla avdelningar har också filmdukar för att kunna visa film och bilder. Vi ser smarta lösningar som stativ för lärplattor och små högtalare som lätt går att plocka med och använda när de ska titta på film eller lyssna på musik.

I verksamheten ser vi att pedagogerna använder lärplattor för att dokumentera det barnen gör med film och bilder. Barnen får också vara med och filma och fotografera. Det som filmats och fotats används sedan för gemensam reflektion. Pedagogerna använder sina lärplattor för att spela upp musik vid rörelsestunder och för att titta på film och slå upp fakta när barnen undrar över olika saker. Barnen har tillgång till att självständigt eller tillsammans med en pedagog spela utvalda pedagogiska spel på plattorna.

Pedagogerna lägger också in dokumentation i barnens lärloggar på Unikum. Barnen är delaktiga i det arbetet.

Vi ser arbeten med *QR-koder*⁴ dokumenterat på väggarna. Pedagogerna berättar att barnen också gjort egna QR-koder, de har bl.a. tillverkat ett memoryspel med hjälp av koder, vilket är en form av programmering, berättar pedagogerna.

I en situation blir barnen oense om ett plastdjur är en häst eller en zebra. En pedagog kommer då till barnens hjälp och undrar om de ska undersöka det på lärplattan. De tittar där på bilder av både hästar och zebror och försöker komma fram till om det är en häst eller en zebra. Under detta undersökande hittar de en bild på en zebra som dansar. Det utmynnar i en diskussion om det kan vara en verklig bild eller om det är en tecknad bild och om zebror kan göra så på riktigt. Barnen får hjälp av pedagogen att utveckla sina förmågor till kritiskt granskande.

⁴ En streckkod som används för att lagra kodad information och som kan tydas av en speciell kortläsare

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

På förskolan finns en plan *Barn i behov av särskilt stöd*. Här kan vi läsa att en kartläggning görs över hur organisationen ser ut och hur arbetet i barngruppen bedrivs. Vid behov görs en kartläggning på individnivå i samarbete med vårdnadshavare. Tillsammans skriver de en handlingsplan för barnet. Om det i planen framkommer att barnet behöver extra stöd skriver förskolechefen en ansökan till kommunen.

Förskolan får bra stöd i detta arbete av Pysstringens specialpedagog berättar pedagoger. Vid behov kan förskolan också konsultera talpedagog, psykolog och specialpedagog från kommunen.

Pedagoger berättar att barn med behov av särskilt stöd inkluderas så långt som möjligt i barngrupperna. Mycket av det extra stöd de ger dessa barn kommer också förskolans övriga barn till godo vilket vi också upplever. Teckenkommunikation och bildstöd är exempel på detta.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

Vi läser i *Smörblommans Kultur och modersmålsplan* att förskolan ska göra en kartläggning varje läsår över aktuella modersmål så att de kan erbjuda de barn som har annat modersmål än svenska att utveckla sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera på såväl svenska som på sitt modersmål. Förskolan skriver en handlingsplan i samverkan med vårdnadshavare för de barn som behöver extra modersmålstöd.

På förskolan finns barn som kontinuerligt får stöd av en modersmåls lärare. Vid dessa besök inkluderas även några fler barn vilket pedagogerna berättar är mycket lärorikt. Pedagogerna uppmärksammar också språken genom att t.ex. räkna tillsammans med barnen på de språk som förekommer på förskolan.

Pedagogerna berättar att de uppmärksammar andra kultur när barn varit på resa i något annat land. Då får barnet berätta för sina kamrater om landet, visa på karta var det ligger, berätta om maträtter m.m. De använder sig även av olika medier för att uppmärksamma andra språk bl.a. genom litteratur och lärplattor.

Vi ser inte att förskolan arbetar så mycket mer med andra länders kulturer eller traditioner.

Dokumentation av barns lärande

Vi läser i förskolans dokument att löpande under året följer, dokumenterar och analyserar pedagoger varje barns utveckling och lärande. Dokumentationerna finns beskrivna i lärloggar i Unikum, följer barnen under hela förskoletiden och ger föräldrar insyn och delaktighet. Utvecklingschefen visar oss vilka möjligheter som finns och hur förskolan använder sig av lärloggarna. I lärloggarna kan vi ta del av det individuella barnets utveckling genom fotografier med nedskriven text som sammanställts genom samtal av barn och pedagoger. Genom att samla barns dokument i loggar synliggörs utveckling och lärande och barnen ges möjligheter till reflektion, vilket vi ser vid flertal tillfällen. Meningen är att barnen ska få minst två loggar per månad, vilka ska kopplas till förskolans målområden och att barnen ska vara delaktiga i detta arbete tillsammans med sina pedagoger. Innehållet i loggarna ska finnas med som grund inför utvecklingssamtalen med föräldrarna. Inför dessa samtal, som sker en gång per termin intervjuas också barnen. Vi läser i den halvårsanalys som gjordes i januari 2016 att målet med minst två lärloggar per barn och månad inte uppnås ännu.

Vi ser att pedagogerna också använder dokumentation i form av film från verksamheten. En pedagog filmar vid ett tillfälle hur ett kanalbygge växer fram under förmiddagen i sandlådan. Filmen tittar alla på i samingen och barnen får berätta om sitt arbete och de reflekterar tillsammans. Vid ett annat tillfälle filmar en pedagog en rörelsestund. Under fruktstunden i direkt anslutning till rörelsestunden tittar barnen på filmen och reflekterar tillsammans med pedagogerna över vad de gjort.

På förskolan finns många dokumentationer på väggarna som med bild och text påvisar barns lärande, ofta med barnens egna reflektioner samt med koppling till förskolans läroplan.

Miljön som stöd för lärandet

Vi läser i ett av förskolans dokument att en god lärmiljö skapas dagligen i mötet mellan barn - barn, medarbetare - barn och också medarbetare emellan.

Förskolans byggnad är indelad i fyra avdelningar, med barn i åldershomogena grupper. Varje avdelning består av flera rum med varierat innehåll och tillgängligt material som stimulerar till lek och lärande. Utemiljön består av tre sammanhängande gårdar som leder runt förskolan. Gården gränsar till närliggande skogsområde med höga berg och stora träd. Här finns också sandlådor, gungställning, bod med redskap, rutschkana, träbåtar, odlingslådor med m.m.

I utemiljön har pedagogerna försett barnen med lösa brädor som de använder på olika sätt. Det finns också lösa hängrännor som barnen kan använda till att transportera vatten i m.m. Vid ett tillfälle lägger ett barn en bräda mot ett staket och balanserar uppför. Pedagogen går fram och uppmuntrar barnet och ger en stödjande hand och undrar hur de kan göra ett balansbräde på ett något annat sätt. Då hämtar barnet två backar som de lägger brädan på och barnet fortsätter balansera. En stund senare blir balansbrädan en gungbräda och det kommer fler barn som vill delta. En pedagog utmanar barnen att tänka om balans och vikt och använder medvetet matematiska begrepp som barnen också använder.

Vi ser också att pedagoger arbetar med att skapa miljöer som lockar och utmanar barnen. I ett rum hos de yngre barnen finns en mängd av material som väcker barnens intresse och nyfikenhet. Här finns känsltavlor på väggarna och olika saker som t.ex. lysknappar och hjul som barnen kan manipulera. En gammal leksaksspis har gjorts om till en stor klosslåda och en annan har blivit ett tittskåp med figurerna till sagan *Petter och hans 4 getter*. Barnen kan dra i snören och röra på de olika figurerna.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolan erhåller kulturbidrag från Nacka kommun. Kulturpengen ska bidra till att ge varje enskilt barn från tre år en möjlighet att utveckla sin kompetens inom konst och kulturområdet. Förskolan anlätade föregående år en sångpedagog som kom till dem och uppförde en föreställning.

Förskolan tar emot lärarstudenter och gymnasieelever och en förskollärare går en VFU⁵-handledarutbildning. Kommande tre år erbjuds två av förskolans barnskötare att genomgå förskollärarytbildning på distans.

Pedagogerna går tillsammans med barnen på utflykter till biblioteket och de besöker också skogen regelbundet under sommarhalvåret, de går på promenader och gör utflykter till olika lekplatser i närområdet.

Förskolan besöker muséer och teatrar ofta i samband med pågående projekt.

⁵ Verksamhetsförlagd utbildning för studenter från lärarhögskolan.

Bedömning i text

Verksamheten är strukturerad genom dokumentationer i styrkort och Unikum och undervisningen utgår i hög grad från läroplanen.

Barnen ges till viss del möjligheter att utvecklas så långt som möjligt men då lärloggarna är få begränsar det för pedagogerna att kontinuerligt följa och synliggöra varje barns utveckling och lärande.

Barnen får i hög grad pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt utforskande, kreativa och estetiska arbetssätt. Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande förekommer i hög grad och är en styrka på förskolan.

Språkutvecklande och matematiskt tänkande arbetssätt är vanligtvis förekommande i vardagsarbetet. Arbetssätt som utvecklar förmågor inom naturvetenskap förekommer i hög grad t.ex. i arbetet med nobelprojektet.

Användandet av modern teknik som ett verktyg i lärprocessen förekommer i hög utsträckning. Pedagogerna har utarbetade metoder för dokumentation och reflektion där barnen är delaktiga och även får möjligheter att utveckla sin förmåga till ett källkritiskt förhållningssätt.

Verksamheten anpassas i hög grad för barn i behov av särskilt stöd och det finns väl fungerande strategier och metoder för arbetet med stöd av såväl Pysslingen som kommunen.

Verksamheten anpassas till viss del för barn med ett annat modersmål men strategier och metoder för arbetet kan utvecklas.

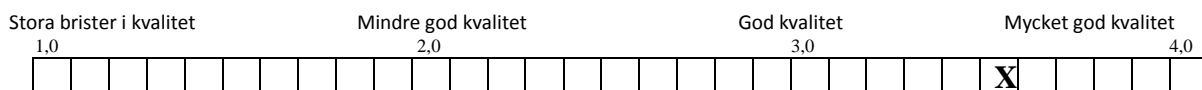
Dokumentation av barns lärprocesser förekommer till stora delar men arbetet med lärloggar behöver systematiseras.

Dokumentation används i hög grad för att utveckla verksamheten. Föräldrar har stor möjlighet att kontinuerligt ta del av dokumentationen genom Unikum, förskolerådet och den befintliga på förskolan.

Lärandemiljön utomhus är i hög grad stimulerande, utmanande och mångsidig. Lärandemiljön inomhus kan till vissa delar vidareutvecklas.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning sker i relativt stor utsträckning i det pedagogiska arbetet och närområdets möjligheter tas till stora delar tillvara i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Barns ansvar för det egna lärandet

”Det är ett förhållningssätt att ge barn inflytande, se lyssna, tolka och försöka förstå vad barnen vill”, säger en pedagog. Hos de yngre barnen pratar de om ”hörstyrka” och ”synstyrka” för att få en ökad förståelse för vad de vill. Vi ser att pedagogerna är lyhörda för barnens tankar och intressen vid utformning av aktiviteter och innehåll. De fångar barnens intressen och utvecklar teman och aktiviteter därefter. De yngre barnen kan exempelvis vara med och välja vilken plats de vill sitta vid under måltider medan de äldre får större utmaningar genom att t.ex. få möjlighet att välja olika aktiviteter. Pedagogerna beskriver också att de gärna är ”ja-sägare”. Om de säger nej kan de motivera och ge möjligheter senare. Vi ser många tillfällen när pedagogerna bejakar barnen.

Pedagoger och barn reflekterar ofta gemensamt för att utifrån barnens intressen och lek hitta nya utmaningar och arbetssätt vilket de gjort i Labyrinttemat. Vi hör under ett reflektionsmöte i ett arbetslag hur pedagogerna reflekterar och analyserar barnens lek och arbete med projektet. Resultatet leder till nya metoder att utmana barnen och projektet ytterligare.

På en annan avdelning arbetar barnen med flera olika projekt i små grupper allt efter deras intressen, berättar pedagoger. Projekten dokumenteras i barnens lärloggar tillsammans med barnen där de är delaktiga i vilka texter, teckningar och fotografier som ska finnas med.

Vi ser också att pedagogerna uppmuntrar barnen att ta ansvar för det egna lärandet genom att ställa öppna frågor till barnen vid ett flertal tillfällen, ”Hur gjorde du för att veta..?”, ”Hur tänkte du...?”, ”Vad händer om...?”, ”Berätta hur du gjorde/tänkte!” och ”Hur tror du...?”. Pedagogerna är närvarande och stöttar barnen att förverkliga sina intentioner i leken. Även här ställer pedagogerna öppna frågor så att barnen får hjälp att reflektera, analysera och utveckla leken.

Pedagogerna har skapat rutiner vid av- och påklädning, genom att ge dem tid, att vara i mindre grupper och genom att finnas tillgängliga för att stödja dem till att så självständigt som möjligt klara detta. Barnen uppmuntras också be sina kompisar om hjälp, att hjälpa varandra och att hänga upp sina kläder och ställa sina skor på rätt plats.

Pedagogerna stödjer barnen att ta ansvar för miljön genom att hålla ordning och plocka undan efter sig när de lekt färdigt. Vi ser att barnen villigt hjälper till med det och om de glömmer påminner pedagogerna dem. De berättar att de samtalar med barnen om att vara rädda om sina saker och att inte slösa på det befintliga materialet.

Vid måltiderna får de äldre barnen ta sin mat vid ett buffébord medan de yngre får sin mat i skålar vid borden där de själva får ta för sig med vägledning av pedagoger utifrån sina förmågor. Efter lunchen dukar barnen undan och skrapar av sina tallrikar.

Barnen ges också möjlighet till ansvar och inflytande genom att reflektera över olika aktiviteter i verksamheten. Pedagogerna och barnen filmar och tar bilder för att sedan reflektera gemensamt i grupp eller tillsammans med ett enskilt barn över det som gjorts. Även här använder sig pedagogerna av öppna frågor som utmanar och utvecklar.

Demokratiska arbetsformer

På en av avdelningarna arbetar de med barnråd för att fatta demokratiska beslut i olika frågor. Vi läser i en lärlogg att några barn deltagit i ett barnråd. Under rådet får den som har ordet hålla i en kaplastav. Pedagogerna beskriver att de har arbetat med att samla pengar tillsammans på olika sätt i barngruppen och att de sedan i barnrådet har fått diskutera vad de ska köpa. Därefter har de röstat för att fatta beslut. Resultatet blev spelet "Spökjägarna" som vi ser att barnen spelar inne på avdelningen. Råden genomförs endast vid behov.

Barnen har vid flera tillfällen varit med och röstat om andra inköp som ska göras, t.ex. lego.

Samverkan med föräldrar

På förskolan finns en nedskrivna plan för utvecklingssamtal som hålls en gång per termin. I planen läser vi att barnen intervjuas före samtalen. Barnens lärloggar finns med som en grund under samtalen. En *Plan framåt* fylls i tillsammans där både förskola och hem blir delaktiga i arbetet kring det enskilda barnet. Efter samtalen fyller föräldrar och pedagoger i en utvärderingsblankett. Barnen deltar endast i de avslutningssamtal som sker innan skolstart.

På förskolan finns ett förskoleråd som träffas en gång per termin eller oftare vid behov. Rådet består av föräldrarepresentanter, pedagoger och förskolechef. Det är ett öppet forum dit alla föräldrar och pedagoger är välkomna. Tanken med rådet är att få ett föräldraperspektiv inför förändringar på förskolan och ett forum där de kan utveckla aktuella frågor. På rådet diskuteras bl.a. organisationsfrågor, miljötillsyn och möjlighet till en giftfri förskola.

Ett exempel på att förskolan vill ge föräldrarna möjlighet till inflytande i verksamheten är ett brev vi tar del av där de beskriver att förskolan önskar få göra en tillbyggnad i form av ett sovsjule, där de yngsta barnen kan sova utomhus. I brevet informerar och beskriver de syftet med detta. De ber föräldrarna att skriva ned sina synpunkter för att inhämta deras åsikter.

Pedagogerna skriver varje vecka, avdelningsvis, i en blogg på Unikum där föräldrarna kan ta del av veckan som varit. Där ser vi också att föräldrarna, i några av de blogginslag vi tar del av, informeras om en analys av dagsläget från de utvecklingsmål som de presenterats för på tidigare föräldramöte. Här beskrivs mål, metod och nulägesanalys. Föräldrarna uppmuntras också att återkoppla kring pedagogernas arbete med de olika målområdena. I bloggen får föräldrarna information om viktiga datum, till exempel om en utflykt till Spårvägmuseet som ska genomföras under kommande vecka.

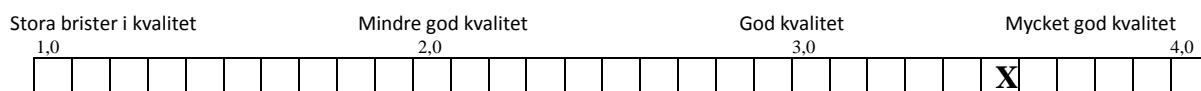
Bedömning i text

Barn ges i stor utsträckning möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och miljön. Deras tankar, intressen och åsikter tas i hög grad tillvara i verksamheten genom att de får vara med och välja aktiviteter och reflektera över sitt lärande och kan på så sätt påverka sin egen situation i förskolan. De äldre barnen kan erbjudas ytterligare inflytande genom att medverka i utvecklingsamtalen.

Barn har i hög grad inflytande över planering, arbetssätt, och innehåll medan forum för demokratiska processer kan utvecklas ytterligare genom att barnrådet blir en mer strukturerad aktivitet och som är kontinuerligt återkommande.

Föräldrarna ges stor möjlighet att i dialog med förskolan påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten genom medverkan i förskoleråd, lärloggar och bloggar i Unikum och i enkäter.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

En ny organisation inom Pysslingen, där Smörblommans förskola ingår, innebär att fem förskolor har ett gemensamt ledningsteam. Teamet består av förskolechef, biträdande förskolechef, utvecklingschef och intendent. Intendenten servar två team inom koncernen. Dessa har olika roller och uppgifter fördelade tidsmässigt på de olika förskolorna. På tider när inte någon i ledningen finns på förskolan finns vi alltid tillgängliga via telefon, säger cheferna vid en intervju. Pedagoger vi intervjuar säger att de är väldigt nöjda med den nya ledningen.

Inom Pysslingen finns ett kvalitetsteam med utsedda försteförskollärare som en dag per vecka har ett särskilt uppdrag inom organisationen. Teamets uppgift är att, på olika sätt, stödja förskolornas pedagogiska utveckling och förskollärarnas roll i det arbetet. Inom Pysslingen finns också stöd för förskolorna att vid behov få specialpedagogisk handledning.

På Smörblommans förskola finns en platsansvarig pedagog som arbetar utifrån delegation från ledningsteamet. Förskolan har en lärandegrupp med avdelningsansvariga pedagoger som träffas en gång i veckan, då någon från ledningsteamet också är med. Lärandegruppens uppgift är att systematiskt arbeta med verksamhetens mål och vidareutveckling av verksamheten. Förskolan har fyra planeringsdagar per år för utvärdering, planering och fortbildning. Förskolechefen har medarbetarsamtal med pedagogerna vid flera tillfällen under året enligt en fastställd plan.

Förskolans alla pedagoger möts i ett personalmöte en gång i månaden då arbete som rör verksamhetens mål och uppdrag diskuteras utifrån aktuella frågor. Vid personalmöten är någon eller alla från ledningsteamet med, beroende på vilka frågor som diskuteras. Varje avdelning har avsatt planerings/ utvärderings/ reflektionstid. Var fjärde vecka ska förskolan ha reflektionsvecka och pedagoger möts då avdelningsvis för att reflektera tillsammans. Syftet är att analysera det systematiska kvalitetsarbetet för att säkerställa att alla barn får del av läroplanen, berättar chefer som vi intervjuar.

Alla dokument och mallar arbetas fram av pedagogerna tillsammans med ledningsteamet.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Ledning och pedagoger har olika digitala verktyg som stöd för sitt arbete. I *Styrkort* finns bland annat målområden, analyser och verksamhetens utvecklingsbehov. Styrkortens huvudområden är *Kund, Lärande, Medarbetare* och *Ekonomi*. I *Unikum* ser vi bland annat dokumentationer av barnens arbete och den kontinuerliga kontakten med föräldrarna. Här finns *Lärlogg, Blogg* och *Pedagogisk Planering*. Den pedagogiska planeringen beskriver en plan för en grupp av barn t.ex. i samband med projektarbeten. Här beskrivs mål, syfte och metoder som kopplas till aktuell forskning samt resultat, uppföljning och analys. Vi tar del av flera pedagogiska planeringar där vi ser att detta beskrivs.

Det systematiska kvalitetsarbetet finns beskrivet i ett "årshjul" där vi kan följa årets utvecklingsarbete. Årshjulets innehåll utgår från *inskolningar* av barn i augusti, därefter upprättas en *verksamhetsplan* (baserad på utvecklingsområden från föregående års kvalitetsanalyser), *barnråd*, *förskoleråd*, *lärloggar*, *pedagogisk planering*, *utvecklingssamtal*, *medarbetarsamtal*, *halvårsanalys*, *planeringsdagar*, *kundenkäter*, *lärande index*⁶, *funktionell kvalitet*⁷ med mera. Verksamhetsåret sammanfattas i en helårsanalys vid vårterminens slut. Genom att följa detta hjul finns ett gediget underlag för att göra denna analys, berättar biträdande förskolechef.

Vi läser i analyser och utvärderingar att pedagogerna inte haft mer än en reflektionsvecka föregående termin. De har svårt att ta sig till tid att skriva lärloggar, för planering och för reflektion. Flera pedagoger säger att det systematiska arbetet är ett utvecklingsområde och vill gärna utveckla detta vidare. Under vårterminen har pedagogerna lagt in tid för reflektionsveckor för att de anser att det är värdefullt att få till detta arbete.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Varje anställd har en plan för kompetensutveckling som upprättas under medarbetarsamtal och som relaterar till förskolans verksamhetsmål, berättar förskolans ledningsgrupp. Kompetensutveckling består av kursdagar både inom Pysslingen och det som erbjuds från Nacka kommun. Det finns också stöd att få i det så kallade "helpdesk" inom Pysslingen och pedagogerna byter erfarenheter och kunskaper med varandra genom att exempelvis ha tillgång till varandras lärloggar och pedagogiska planeringar i Unikum. Pedagogerna inom enhetens fem förskolor har också en sluten Facebookgrupp där de delar med sig av erfarenheter, olika vetenskapliga artiklar, litteratur m.m.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Förskolans pedagoger följer sin grupp under hela deras förskoletid och tillsammans byter de avdelning, vilket har skett väldigt enkelt och smidigt enligt dem. Under nästkommande höst kommer förmodligen en omorganisation att ske, p.g.a. kommunens kösystem, inom förskolan och nya rutiner för övergångar kommer då att utarbetas.

Förskolans blivande förskoleklassbarn bildar från maj månad en *Sommarklubb*. Under denna tid vistas de mycket utomhus, gör många utflykter och besöker närliggande skolor. Denna klubb är mycket omtyckt av barnen berättar pedagoger.

⁶ Ett verktyg inom Pysslingen som kvalitetssäkrar pedagogernas förhållningssätt utifrån läroplansmålen. Granskning sker internt.

⁷ En självvärdering för att se hur väl varje pedagog arbetar för att varje barn ska få del av läroplansmålen.

En plan för samverkan om övergångar mellan förskola och skola finns. Skolorna tar oftast kontakt med förskolan för att ge information om planerade besök och eventuella överlämningssamtal. Om någon skola inte hör av sig kontaktar förskolan skolan. Förskolan använder en blankett från Skolverket som de tillsammans med vårdnadshavare fyller i inför skolstart. För barn med behov av särskilt stöd sker ett överlämningssamtal där ansvarig pedagog och vårdnadshavare deltar. Vid övergång till skola inom Pysslingen som använder Unikum kan läraren följa barnens utveckling under förskoletiden.

Bedömning i text

Förskolans ledningsteam har i hög grad kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet och för att utveckla verksamheten tillsammans med ledningsgrupp och medarbetare.

Förskolans ledningsteam tar också i hög grad ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten med stöd av Pysslingens kvalitetsverktyg. Teamet behöver dock stödja pedagogernas behov att prioritera tid för reflektion, analys, planering och utvärdering.

Pedagoger, barn och föräldrar medverkar i stor utsträckning i det systematiska kvalitetsarbetet.

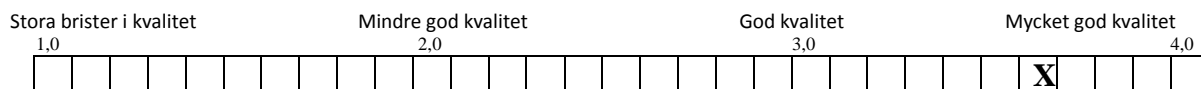
Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i stor utsträckning, dock bör lärloggar kontinuerligt läggas in i Unikum för att pedagogerna ska kunna följa varje barns individuella utveckling och lärande.

Pedagogerna erbjuds i hög grad kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov. Alla medarbetare har en individuell kompetensutvecklingsplan som utarbetas i samråd med biträdande förskolechef och följs upp med ledningsteamet.

Det finns väl fungerande rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna och en fungerande samverkan inom verksamheten.

Det finns väl fungerande rutiner i arbetet med övergångar mellan skolformer.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Förskolan är inte observerad på många år vilket gör att en jämförelse inte är aktuell.

REFERENSER

Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10, Skolverket 2010

- Arbetsplan för modersmålsstöd i förskolan
- Blogg Humlan vecka 41 i Unikum, 2015-10-09
- Blogg Getingboet vecka 42 i Unikum, 2015-10-09
- Blogg Nyckelpigan vecka 51 i Unikum, 2015-12-18
- Blogg Fjärilen vecka 5 i Unikum, 2016-02-05
- Halvårsanalys HT-15
- Handledning, Pedagogisk kartläggning i Förskola
- IKT-plan 2016
- Kultur- och modersmålsplan
- Kvalitetsanalys 2014-2015
- Lärandeindex resultat 2015
- Medarbetarsamtalen - bedömningsunderlag och mall
- Minnesanteckningar från förskolerådet 13/10 2015
- Minnesanteckningar från personalmötet 2015-11-02
- Pedagogisk planering "Hur vi arbetar med språkutveckling med de yngsta barnen" i Unikum, 2015-10-29
- Pedagogisk planering "Labyrint på Fjärilen" i Unikum, 2015-10-30
- Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2015-2016
- Självvärdering 2015
- Smörblommans plan framåt med barnintervju 2015-11-03
- Överlämningsdokument på organisations/gruppnivå mellan förskola och förskoleklass/fritidshem
- Överlämningsdokument på individnivå mellan förskola och förskoleklass/fritidshem

- Bedömningsmatris förskola 2015
- Bedömningsmatris grundskola, förskoleklass och fritidshem 2015
- Metodbok observationer 2014
- Rapportmall förskola 2015
- www.danderyd.se/vagvisa
- www.skolverket.se
- www.pysslingen.se/Smörblomman

